

PRAWO ADMINISTRACYJNE - 8

mgr Anna Maciąg

e-mail: anna.maciag@uwr.edu.pl

administratywistka.pl

KONTROLA A NADZÓR

KONTROLA

- badanie zgodności stanu istniejącego ze stanem postulowanym,
- ustalenie zasięgu i przyczyn rozbieżności,
- przekazanie wyników tego ustalenia, a czasem i wynikających stąd dyspozycji zarówno podmiotowi kontrolowanemu, jak i podmiotowi organizacyjnie zwierzchniemu.

Kryteria kontroli: legalności, celowości, rzetelności, gospodarności, uwzględniania interesu społecznego (różnie w prawie nazwanego), uwzględniania interesu indywidualnego, zgodności z polityką rządu, inne (kryteria) szczegółowe.

SPOSOBY KLASYFIKOWANIA KONTROLI:

Cecha	Rodzaje
Zasięg zależności organizacyjnej	<ul style="list-style-type: none"> • zewnątrzna - podmiot kontrolujący znajduje się poza organizacyjną strukturą administracji publicznej; • wewnętrzna - podmiot kontrolujący znajduje się obrębie struktury administracji publicznej.
Inicjatywa kontroli	<ul style="list-style-type: none"> • z urzędu, np. NIK; • na wniosek, np. kontrola instancyjna.
Relacja w czasie	<ul style="list-style-type: none"> • wstępna; • faktyczna; • następcza.
Przedmiot kontroli	<ul style="list-style-type: none"> • charakter czynności kontrolowanych: organizacyjne, techniczne, inne; • zakres kontroli: określona część lub całość czynności organizacyjnych, technicznych, innych.
Forma przeprowadzania kontroli	<ul style="list-style-type: none"> • inspekcja - bezpośrednia obserwacja zachowania się ludzi; • lustracja - ocena stanu rzeczywistego; • rewizja - kontrola finansowa; • wizytacja - bezpośredni wgląd w całokształt działalności.
Podmiot kontrolujący	parlamentarna, prezydencka, społeczna, sądowa, prokuratorska, NIK- u, administracji rządowej nad administracją samorządową, resortowa, instancyjna, międzyresortowa, dyscyplinarna, RPO, dokonywana przez TK.

SĄDOWA KONTROLA

Kontrola sądowa może być sprawowana przez sądy powszechne oraz sądy administracyjne (czasem oba). Orzeczenie sądu modyfikuje czynność prawną administracji zazwyczaj przez uchylenie (skutek kasacyjny) bądź też jej zmianę (skutek reformacyjny). Bezpośrednio więc wpływa na administrację, ale generalnie nie mieści się w ramach jej nadzoru (**sąd jest organem władzy sędziowskiej, nie wykonawczej**). Niemniej z uwagi na wpływ na podmiot kontrolowany (uchylenie, zmiana aktu) blisko kontroli sądowej do działań nadzorczych. Bardzo ważna jest koncepcja, w myśl której sąd nie może zastępować administracji w twórczym tworzeniu stosunków społecznych, co zawsze ograniczało też zasięg kontroli, decydując też o określonych sposobach rozstrzygnięć. Przedmiotem kontroli są władcze, zewnętrzne decyzje administracyjne, **sąd zaś bada tylko legalność**, a nie celowość działania administracji.

KWALIFIKOWANE POSTACI KONTROLI

- Kontrola przybiera **kwalfikowaną (hierarchiczną) postać nadzoru**, gdy organ zwierzchni sprawuje kontrolę nad o. kontrolowanym, organowi zwierzchniemu służą środki oddziaływania władczego wobec podrzędnego w strukturze podmiotu kontrolowanego;
- Kontrola przybiera **kwalfikowaną postać nadzoru weryfikacyjnego**, gdy organ zwierzchni sprawuje kontrolę nad o. kontrolowanym, organowi służą wobec kontrolowanego podmiotu zdecentralizowanego środki oddziaływania władczego.
- **Kontrola *sensu stricto*** to kontrola, która nie umożliwia ingerencji w działanie kontrolowanego.
- **Kontrola *sensu largo*** to kontrola, która zawiera w sobie kontrolę *sensu stricto* oraz kwalfikowaną formę kontroli (nadzór).

NADZÓR

- badanie działalności danego podmiotu administrującego (kontrola) połączone z możliwością pomocy, wpływu, a także modyfikacji tej działalności, dokonywane przez organ zwierzchni organizacyjnie bądź funkcjonalnie, w celu zapewnienia zgodności tej działalności z prawem
- **Rodzaje nadzoru:**
 - hierarchiczny;
 - weryfikacyjny.
- Środki nadzoru, to np. o charakterze represyjnym - stwierdzenie nieważności.

NADZÓR HIERARCHICZNY

- sprawowany przez organ zwierzchni organizacyjnie względem kontrolowanego;
- organ zwierzchni posiada środki władcze wobec podmiotu kontrolowanego;
- dotyczy administracji rządowej i wynika z występowania tam hierarchicznego podporządkowania; organy niższego stopnia nie posiadają niezależności;
- kryterium jego stosowania może być różne np. legalności, zgodności z prawem, z polityką rządu.

NADZÓR WERYFIKACYJNY

- jest realizowany w układzie administracji zdecentralizowanej (dotyczy JST);
- nadzór może być dokonywany tylko przy stosowaniu kryterium legalności; wyjątkiem jest kontrola sprawowana przez RIO w zakresie gospodarki finansowej JST, gdzie kryterium jest celowość i gospodarność;
- polega na nadzorowaniu wykonywania określonych zadań przez podmioty nadzorowane;
- sprawowany przez organ zwierzchni funkcjonalnie nad kontrolowanym;
- organy nadzoru: PRM, wojewoda, RIO (w zakresie spraw finansowych).

SKRYPT

PRACA W GRUPACH

NASTĘPNE ZAJĘCIA: ADMINISTRACJA RZĄDOWA

Źródła:

W prezentacji wykorzystano:

- *Prawo administracyjne*, J. Boć (red.), Kolonia Limited 2010,
- Lisowski P., *Relacje strukturalne w polskim samorządzie terytorialnym*, Kolonia Limited 2013.
- Skrypt z PA.

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

mgr Anna Maciąg

e-mail: anna.maciag@uwr.edu.pl

administratywistka.pl